

Posudek vedoucí diplomové práce

Ústav výzkumu a rozvoje vzdělávání

Bc. et Bc. Andrea Čejková: *Pojetí hodnocení ve vzdělávacím oboru Přírodopis na 2. stupni základní školy: akční výzkum*

Vedoucí práce: PhDr. Veronika Laufková, Ph.D.

Oponent práce: PhDr. Martin Chvál, Ph.D.

Studijní program: Učitelství pro střední školy

Studijní obor: Učitelství všeobecně vzdělávacích předmětů pro základní a střední školy biologie – výchova ke zdraví

Termín obhajoby: 10. 9. 2021

Diplomantka Andrea Čejková se rozhodla ve své práci věnovat tématu hodnocení ve výuce přírodopisu na 2. stupni ZŠ, kde sama vyučuje.

Předností práce je již sama volba tématu, protože v českém prostředí se stále jedná o téma nepříliš intenzivně zkoumané, i když v posledních měsících velmi často skloňované – jak píše Straková a Slavík (2013, s. 280): „Vše nasvědčuje tomu, že čeští výzkumníci se málo zabývají studiem konkrétních podob hodnocení v konkrétních předmětech a nezaměřují se ani na sledování dopadů hodnocení na učební výsledky žáků“. Andree Čejkové se podařilo v této práci nahlédnout na konkrétní podoby zavádění prvků formativního hodnocení do své výuky v přírodovědných předmětech.

V teoretické části autorka vymezila logickou strukturou výkladu základní témata a okruhy vztahované k problematice školního, a zejména formativního, hodnocení. Ale již z obsahu a následného zpracování je patrné, že autorka vnímá hodnocení velmi široce a jako nezbytnou součást vyučovacího procesu, o čemž svědčí například zařazení kapitoly o pedagogické komunikaci, konstruktivistickém pojetí výuky, ale také o specifických vzdělávání v přírodovědných předmětech. Autorce se celkově podařilo dobře provázat teoretickou a empirickou část práce.

Vzhledem k cíli práce považují volbu akčního výzkumu a na něj navázané výzkumné otázky za dobře formulované. Metodologie výzkumu je vhodně popsána a dokumentována – cíl výzkumu, výzkumné otázky i pečlivě promyšlené metody sběru dat. Autorka prokázala také schopnost improvizace – s ohledem na celosvětovou pandemii COVID-19 – a svůj výzkum dokázala pečlivě a promyšleně realizovat tak, aby ji přinesl požadované výsledky. Pravidelně reflektovala postupy své práce a upravovala je podle potřeb svých žáků. Kromě toho zdařile vyhodnocovala také dotazníky distribuované dětem, které doplňovala ještě individuálními rozhovory.

Práce splňuje veškeré formální požadavky, všechny odkazy a citace jsou řádně dokumentovány (kladně hodnotím také množství a kvalitu vysoce aktuálních a zahraničních zdrojů k tématu).

Práce A. Čejkové je zpracována pečlivě, s velkým respektem k učitelskému povolání, odhaluje mnohé nezdary, ale také autorčin profesionální přístup, schopnost kritické sebereflexe a neutuchající hledání cest, které žákům umožní efektivně a s radostí se učit.

Návrh otázek pro zodpovězení při obhajobě:

1. Andreo, jako jeden z postupů hodnocení uvádíte v kapitole 11.6 i vedení záznamů v přírodopise (jednalo se o sešit) a v kapitole 12.2.3 zmiňujete i tvorbu myšlenkové mapy. Mohla byste ještě slovně u obhajoby explicitně uvést, proč tyto dva postupy považujete za důležité pro oblast hodnocení? A specifikovat, zda spíše sumativní, či formativní?
2. U sebehodnocení – nedokončených vět uvádíte, že některým žákům tato metoda nevyhovovalo (byla pro ně obtížná, raději by využili možnost hodnocení na škále). O čem svědčí toto přiznání žáků (např. ve vztahu k metakognici – viz Nová taxonomie vzdělávacích cílů)?
3. Jednou z podstatných překážek zavádění formativního hodnocení je časová náročnost příprav učitelem. Kolik času jste přípravou, promýšlením, sběrem a analýzou materiálů strávila Vy?
4. V reflexi uvádíte, že v následujícím roce byste se více zaměřila na „řešení chování žáků“. Mohla byste toto nějak specifikovat?
5. Která z Vašich zjištění považujete za přenositelná do praxe dalších učitelů?

Předložená práce splňuje veškeré požadavky kladené na diplomové práce a všechny shody označené v systému Theses.cz a v systému Turnitin jsou bezpředmětné, všechny zdroje byly řádně citovány.

Práce doporučuji k obhajobě a autorce děkuji za odpovědný přístup k jejímu zpracování.

21. 8. 2021, Veronika Laufková